

Методичні поради по спілкуванню з учнями та студентами девіантної поведінки

У практиці виховання існує безліч термінів, що позначають соціально дезадаптованих дітей: недисципліновані, важкі, педагогічно занедбані, важковиховувані, діти з відхиленнями у поведінці, схильні до правопорушень, соціально занедбані. Найчастіше ці терміни вживаються як синоніми; іноді їх розподіляють за ступенем наростання соціальної дезадаптації. Наприклад, недисциплінованість, переходить у важковиховуваність, потім – у схильність до правопорушень. Усі ці терміни поєднуються поняттям «девіантна поведінка».

Взагалі, девіантна поведінка – це дії особистості, які не відповідають суспільним нормам – моральним, правовим, дисциплінарним, побутовим та іншим. Відповідно до цього виділяють поведінку, що відхиляється від моральних (аморальну), правових (протиправну), медичних (поведінка хворої людини) та інших норм.

Джерела педагогічної занедбаності підлітків слід шукати в системі моральних відносин, які склалися в сім'ї. Умови життя та виховання «важких» дітей у сім'ї є чинником, який безпосередньо діє на формування свідомості та поведінки дитини. Підліток-правопорушник, як правило, живе в сім'ї, де батьки не є моральним взірцем для дитини. Він безпосередній свідок конфліктів між батьками, відчуває не увагу до свого внутрішнього світу. Таким чином, розлади в сімейних відносинах, педагогічна неосвіченість батьків є фактором, який негативно впливає на формування особистості підлітка й штовхає його на шлях правопорушень.

Ставлення важковиховуваних учнів та студентів до навчання – один з істотних чинників, що сприяє формуванню особистості в певному напрямі. Серед неповнолітніх, що вчинили правопорушення, великий відсоток становлять підлітки, які перестали відвідувати навчальний заклад, переважна більшість з їх погано вчиться або не хоче вчитися. Такі підлітки-правопорушники відстають у своєму розумовому розвитку, втрачають перспективу, перестають переживати радість пізнання.

Важливим чинником, який впливає на те, що підліток стає на шлях правопорушень, є і його низька соціальна активність і несприятливий стан у колективі. Часто в нього складаються конфліктні стосунки з групою, вчителями й батьками. Такий студент починає самостверджуватися шляхом негативізму, бравати, куріння та зв'язків з асоціальною компанією. Його провідний мотив – зайняти значущу позицію серед однолітків, дістати високу оцінку товаришів.

Поради педагогам, при спілкуванні з девіантними підлітками

1. Під час зустрічі з молодими людьми говоріть : «Привіт!»
2. Запитуйте їхню думку.
3. Давайте їм відчуття себе прийнятими.
4. Запитуйте їх про них самих.
5. Вислуховуйте їх.
6. Займайтеся їхніми проблемами та конфліктами до того, як вони стануть великими.
7. Дозволяйте робити помилки.
8. Допмагайте їм вчитися на власних помилках.
9. Створюйте безпечні та відкриті взаємовідносини.
10. Розмовляйте з ними відкрито.
11. Станьте їхнім прибічником.
12. Дайте зрозуміти, що ви завжди поряд, у їхньому розпорядженні.
13. Під час розмови дивіться їм в очі.
14. Скажіть їм, що готові вислухати їх у будь-який час.
15. Заохочуйте їх високо ставити "планку".
16. Вітайте їхні пропозиції.
17. Прощайте їх.
18. Завжди давайте їм ще один шанс.
19. Радьтеся з ними.
20. Дякуйте їм.
21. Будьте чесними.
22. Дайте їм зрозуміти, що ви їхній друг.
23. Розділяйте разом з ними їхню радість та хвилювання.
24. Допоможіть їм повірити в себе.
25. Запитайте, про що вони мріють, заохочуйте їх, переконуючи в тому, що мрії можуть стати реальністю.
26. Називайте їх тільки на ім'я.
27. Вислуховуйте їхні історії та розповіді.
28. Дайте підлітку відчуття відповідальності.
29. Часто й невимушено говоріть компліменти.
30. Будьте доброзичливим учителем для підлітка.